

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - Tel. 83-177

PODUREDNIŠTVO:

34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - Tel. 414646

Polletna naročnina Lir 3.000

Letna naročnina » 6.000

Letna inozemstvo » 8.000

Poštno čekovni račun: št. 24/12410

Leto XXVII. - Štev. 46 (1378)

Gorica - četrtek, 20. novembra 1975 - Trst

Posamezna številka Lir 150

Ob 25-letnici verske resnice o Marijinem vnebovzetju

1. novembra letos je preteklo 25 let od proglasitve verske resnice, da je bila Marija z dušo in s telesom vzeta v nebesa. Pij XII., ki je šel v zgodovino kot papež Marije Vnebovzete, je sam z drugimi dolgo delal na to, da bi dozorel čas za proglasitev te dogme. Ze v začetku svojega papeževanja je odredil, naj se objavijo vse listine, ki jih je sprejel Apostolski sedež od leta 1840 do 1940, iz katerih je bilo razvidno, da je zelo veliko vernikov iz vsega sveta želelo, da bi se proglasila ta verska resnica.

Kratko sporočilo, ki ga je 15. avgusta 1950 objavil L'Osservatore Romano, je vsebovalo vest, da bo na praznik Vseh svetnikov papež proglasil versko resnico, da je bila Marija z dušo in s telesom vzeta v nebesa.

Popoldne 31. oktobra 1950 je bila slovesna procesija s podobo Matere božje Salus populi romani iz cerkve Ara Coeli na Kapitolu v baziliko sv. Petra. V procesiji so bili samo moški in to nad pol milijona. Ob bajno razsvetljeni baziliki, kupoli in apostolski palači je Pij XII. prebral molitev k Mariji Vnebovzeti, ki jo je sam sestavil.

Dne 1. novembra 1950 ob 9.45 je papež po molitvi »Pridi, Sveti Duh«, proglasil, izjavil in določil versko resnico, da je bila brezmadežna Mati božja, vedno devica Marija ob koncu svoje zemске poti z dušo in s telesom vzeta v nebesko slavo.

Proglasitev je bila sprejeta s silnim odobravanjem. Po vsem trgu sv. Petra so odmevali vzkliki k Mariji; iz src dobrih vernikov se je dvigala hvalnica in prošnja.

MARIJINO VNEBOVZETJE

V LUCI ZADNJEGA KONCILIA

Drugi vatikanski cerkveni zbor je v dogmatični konstituciji o Cerkvi («Luc narodov») celo 8. poglavje posvetil blaženi Devici Mariji, božji Materi, v skrivnosti Kristusa in Cerkve.

Tako je tudi osvetlil versko resnico Marijinega vnebovzetja. Ko tu govori o trajnosti Marijinega materinstva, izrecno omenja Marijino vnebovzetje (C, 62); njeno povišanje med angele in svetnike lepo omenja v št. 66, ko govori o bistvu in temelju češčenja Matere božje.

Izredno lepo je Marija prikazana kot znamenje upanja božjemu ljudstvu v 68. točki te konstitucije. V sklepu — tj. v 69. točki — pa so povabljeni »vsi verniki, naj goreče molijo k Materi božji in k Materi ljudi, da bi tista, ki je s svojimi molitvami podpirala prve začetke Cerkve, tudi zdaj, ko je v nebesih povišana nad vse svetnike in angele...« posredovala za vse človeštvo (C, 61).

Dejstvo, da v drugem delu 8. poglavja uporabljajo koncilski očetje glagole v preteklem času, ko govorijo o dogodkih iz Marijinega zemskega življenja, v sedanjem času pa, ko govorijo o Marijini dejavnosti v nebesih, nam jasno pove, da so hoteli poudariti živo in poveličano Marijino navzočnost v nebesih.

Tako je rečeno, da je bila Marija ob sodelovanju z Jezusom pri odrešenju »mati in redu milosti« (C, 61); da je bila »v svojem življenju zgled materinske ljubezni« (C, 65); po drugi strani pa koncilski očetje trdijo, da Marija v nebesih nadaljuje s posredovanjem pri svojem Sinu, da bi dosegla za nas milost odrešenja, da skrbi za nas popotnike na zemlji, da sodeluje z materinsko ljubeznijo pri rojstvu in oblikovanju vernikov (C, 63), da se blesti kot zgled kreposti pred verniki (C, 65) in da »sveti tu na zemlji potujočemu božjemu ljudstvu kot znamenje trdnega upanja in tolažbe, dokler ne pride Gospodov dan« (C, 68). Mi pa jo prosimo, da posreduje v nebesih pri svojem Sinu za nas (C, 69).

Vnebovzetje je imelo v koncilskem nauku svoj doktrinalni razvoj. Papež Pavel VI. je dal posebno mesto Marijinemu vnebovzetju in njeni nebeski dejavnosti v svoji izpovedi vere 30. junija 1968 v delu, ki se tiče Marije. Tam ponavlja bistveni del dogmatične definicije: »Brezmadežna je bila ob koncu svojega zemskega življenja z dušo in s telesom dvignjena v nebesko slavo in dostojanstveno prilična svojemu vstalemu Sinu, s čemer je vnaprej doživela bodočo usodo pravičnic.«

Izraz »prilicena« pove smisel vnebovzetja: gre za podobnost s Kristusom, zmagovalcem greha in smrti. Prav ta prilicnost Kristusu je eden najbolj prepričljivih razlogov za Marijino telesno vnebovzetje.

VNEBOVZETA IN SVETO LETO

Leto 1975 je prvo sveto leto, ki ga obhajamo po proglasitvi te dogme. Ta dogodek je še vedno živ, ne samo v spominu tistih, ki so bili tedaj prisotni na trgu sv. Petra, 1. novembra 1950, ampak tudi vseh tistih, ki se na kakršen koli način udeležujejo življenja Cerkve. Proglasitev te verske resnice je pomenila vrhunec svetega leta 1950. Papež Pij XII., vidno ganjen spričo proglasitve, se je obrnil k Mariji s tole molitvijo:

»V nas je poživljajoča gotovost, da se tvoje oči, o Marija, še dalje obračajo na ta svet, ki je plen vojn, preganjanj, zatiranj pravičnih in slabotnih. In mi pričakujemo od tvoje nebeski luči in tvoje priprošnje olajšanje bridkosti naših src, preizkušanj Cerkve in naše domovine.«

Tudi danes je svet poln novih stisk, zlasti terorizma, in živi pod nevarnimi grožnjami, da pride znova do splošne vojne; v stiski je zaradi problema lakote in vsakovrstnih človeških tragedij, zdaj v tej, zdaj v drugi deželi.

Tako nimamo v tem svetem letu nič manj nujnih razlogov, da prosimo pomoči in varstva Marijo Vnebovzeto. Sveto leto 1975 nas ne sme spominjati samo preteklosti, ampak mora dati nova znamenja novih ljudi. Verska resnica Vnebovzete mora povečati upanje sedanjega svetega leta. Sadovi, ki jih je želel Pij XII., so bili le delno doseženi, povečini pa so ostali upanje vseh časov. Ti sadovi so enako zaželeni tudi v naši dobi:

— Povečanje češčenja Marijinega. Poslušajmo papežev glas, ki nas je s posebno spodbudo »Marialis cultus« z dne 2. februarja 1974 povabil k češčenju Brezmadežne kot k prvini, ki je neodsvojljiv del krščanskega bogočastja; častimo Marijo z liturgičnim bogoslužjem, s pobožnostmi, ki jih je odobrila Cerkev, zlasti z molitvijo angelovega češčenja in rožnega venca, predvsem pa s posnemanjem njenih kreposti. Molitev rožnega venca je papež Pavel VI. še posebej priporočil ob svetovnem dnevu te molitve 5. okt. 1975.

— Povezanost s Cerkvijo je danes bolj potrebna kot kdajkoli. Priznanje papežev učeniške službe, podreditve njegovi avtoriteti sta danes predpogoj, ker predstavlja vez edinstva znotraj Cerkve.

— Srebrni jubilej proglasitve Marijinega vnebovzetja nas opozarja na smisel našega življenja, ki mora biti posvečeno izpolnjevanju božje volje in usmerjeno v dobro bližnjega. V luči Marijinega zgleda in njenega zemskega življenja, še bolj pa v luči njenega nebeskega življenja bomo najbolj doumeli smisel ljubezni do bližnjega.

— Vnebovzeta nas vabi v boj proti materializmu in moralni izprijenosti. V tem oziru je verska resnica o Vnebovzeti vedno novega povedala krščanskemu svetu.

— Poveličana Devica Marija v nebesih nam kaže usodo vsega človeka: duše in telesa; obljublja nam srečo, ki si jo moramo po Marijinem zgledu pridobiti na napornem popotovanju zemskega življenja.

— Vnebovzeta nam mora predvsem potrditi in veriti v naše bodoče vstajenje. To je naš zadnji cilj. Ta usmeritev razlikuje krščanskega človeka od nevernega. Ta vera, ki je upanje v našo večno srečo, nas

Strah pred resnico

Malo je bilo časopisov, ki bi bili poročali o mednarodnem sodišču Saharov, ki si je nadelo ime prav po ruskem znanstveniku Saharovu, dobitniku letošnje Nobelove nagrade za mir in ki so mu sovjetske oblasti prejšnji teden zavrnile prošnjo za vizo, da bi mogel osebno potovati v Oslo na Norveškem in tam dvigniti prisojeno mu nagrado.

Mednarodno sodišče Saharov je zasedalo od 17. do 19. oktobra v danski prestolnici Kopenhagen in razpravljalo o zatiranju svobode v Sovjetski zvezi na vseh področjih javnega in zasebnega življenja, zlasti še na ideološkem, političnem, verskem, narodnostnem in osebnem.

Sodišče je bilo sestavljeno iz trinajstih oseb; med njimi je bil slavni francoski dramaturg Ionesco in znani iskalec nacističnih zločincev Jud dr. Wiesenthal z Dunaja. »Ni naš namen — je dejal eden od sodnikov Ole Esperen — znova priklicati ozračje hladne vojne, temveč samo ugotoviti, koliko se Sovjetska zveza drži pogodbe v Helsinkih, ki jo je sama podpisala.«

Prvi dan, 17. oktobra, je tekla razprava o teptanju političnih in ideoloških pravic v Rusiji. Ena od prič, A. Vardy, je dejala, da sovjetski voditelji pogodbo iz Helsinkov razlagajo po svoji volji in da je ta pogodba, ki govori »o svobodi kroženja idej in ljudi«, za oblastnike v Kremlju le meglena zavesa, za katero se ni ničesar spremenilo.

Prebrali so tudi Saharovo izjavo, v kateri veliki ruski fizik trdi, da ni dva meseca po izjavi v Helsinkih opaziti v njegovi domovini nobenega izboljšanja ne kar se tiče zapornikov iz ideološko političnih nagibov ne kar se tiče svobodnega kroženja idej in oseb.

Politična agonija

Kdo naj veruje, da trideset izbranih zdravnikov s kirurški nožem, z umetno terapijo in z mehničnimi sredstvi neusmiljeno podaljšuje smrtni boj obolenemu in do kosti izčrpanemu starčku 82 let le po lastni pobudi brez zunanjih vplivov ali pritiskov?

To vprašanje zbuja uradna poročila o španskem državnem poglavarju Francu. Mar ne prihajajo poročila, da so se celo nekateri sorodniki poskusili upirati prevozu tega bolnika na kliniko za nove operacije in da ob pogledu nanj, ki je vklečen v električne kable terapevtskih aparatov, vzklikajo: »Dovolj!« Vendar je nekateri sorodniki, to je oni, ki so ženskega spola.

Mar res zdravniki držijo pacienta pri umetnem življenju zato, da z njim in nad njim delajo medicinske poskuse? Ko bodo bralci čitali tole razmišljanje, bo Franco morda že na miriški paroh.

Toda že v začetku tega meseca je bilo slišati iz ust inozemskih zdravnikov dovite in pripombe, da v Španiji držijo državnega poglavarja v hladilniku. Takšni dovite oddaljenih zdravnikov (npr. trža-

vodi v nadnaravno ozračje. Omogoča nam, da živimo usmerjeni k tistemu poslednjemu cilju, ki ga je Marija Vnebovzeta že dosegla v poveličanju in slavi svoje duše in svojega telesa.

Rr.

Drugi dan je bil posvečen zatiranju verske svobode v Sovjetski zvezi in zatiranju tamkajšnjih narodnih manjšin. Prišlo je do strahotnih pričevanj.

Anatol Levitin Krasnov, ki sedaj živi kot izgnanec v Parizu in je ugleden pesnik, je prebil deset let v kazenskem taborišču zaradi svojega verskega prepričanja. Nastopil je kot prič in med drugim dejal, da je v Sovjetski zvezi stotisoče ljudi po zaporih zaradi verskega udejstvovanja. Versko preganjanje v Rusiji daleč presega preganjanje kristjanov pod rimskimi cesarji kot so bili Neron in Dioklecijan. Cerkev v Rusiji je sužnja režima in ne more reči ene same besede. Živi neprestano življenje katakomb. »Poznam osebo — je šel dejal Levitin Krasnov —, čeprav se sliši to nemogoče, osebo, ki je bila obsojena na 25 let zapora samo zato, ker je dejala, da veruje v Boga.«

Kar se tiče narodnostnih manjšin — teh je v SZ nad sto — je trenutno najbolj zatirana judovska, ki šteje dva milijona in pol pripadnikov. Najhuje se godi tistim, ki si upajo vložiti prošnjo za odhod v Izrael. Take se odpušča iz službe, se jih obtožuje raznih izmišljenih prestopkov in se uprizarja zoper nje lažne procese.

Zadnji dan, 19. oktobra, je sodišče prebralo ugotovitev, ki je bila plod raznih pričevanj. V ugotovitvi je rečeno, da v Sovjetski zvezi ne obstaja svoboda mišljenja in verska svoboda; umobolnice se uporablja za kraj, kamor režim pošilja neljube oporečnike; prihaja do krivičnih in neutemeljenih aretacij; pri kazenskih procesih ni dovoljnega jamstva za obtožence; mnoge narodne manjšine so zapostavljene in preganjane.

GONJA PROTI SAHAROVU

Trenutno je sovjetskemu režimu najbolj trn v peti znanstvenik Andrej Saharov. List sovjetskih sindikatov »Trud« je Saharova označil za Judeža, ki se je prodal za trideset srebrnikov. Toda pri tem je jasno, da je Saharova osebna drama šele pri prvem dejanju.

Kaj bodo storili Brežnjev in tovariši, da se rešijo tega nadležnega in neprijetnega tožnika stalinističnih in postaliniističnih zločinov? Da bi ga pridobili z odklivanji, ne učinkuje; da ga postavijo pred sodišče ali pošljejo v umobolnico, bi napravilo neljub odjek v vsej svetovni javnosti.

Zaenkrat so se vlastodržci odločili za ukrep, ki jim sicer ne dela časti, a tudi ne povzroča prevelikih skrbi: Saharovu so sporočili, da ne bo smel potovati v Oslo po Nobelovo nagrado, češ da pozna državne tajnosti.

Saharov, sedaj star 54 let, je na to odločitev izjavil: »Menim, da je tako ravnanje izzivanje svetovne javnosti in škoduje popuščanju napetosti v svetu. Zavrnitev vize je v nasprotju z besedo, duhom in črko sporazuma v Helsinkih.«

Saharova žena Jelena se trenutno muči na zdravljenju oči v Firencah. Časnikarjem, ki so jo vprašali, kaj misli o prepovedi, ki je zadela njenega moža, da potuje v inozemstvo, češ da je v posesti državnih tajnosti, je odgovorila: »To je samo preteza. Koliko njegovih stanovskih kolegov, ki prav tako poznajo državne skrivnosti, mirno potuje po svetu. Poleg tega pa že od leta 1969 moj mož ne sodeluje pri novih znanstvenih raziskavah. Zato se strinjam z možem, da je odklonitev vize žalitev za mojega moža, za Nobelov odbor, ki mu je nagrado podelil in izzivanje svetovnega javnega mnenja.«

Sovjetski režim ima pač strah pred resnico. In Saharov je neutrujen glasnik te resnice. Koliko poguma je treba, da se izrečejo trditve, ki jih najdemo v Saharovem političnem testamentu »Moja dežela in svet«:

»Po 58 letih silnih naporov in po 30 letih nepretrganega miru smo še daleč od dostojnega nivoja življenja. Vsak delavec, ne samo v ZDA, ampak tudi v Zah. Nemčiji, Franciji, Švedski ali Italiji bi se uprl ob takih plačah kot jih prejemo naši.«

»Verska preganjanja so žalostna tradicija v vseh socialističnih deželah, toda nikjer razen morda v Albaniji so šla tako na globoko in široko kot prav pri nas v Sovjetski zvezi. S političnimi jetniki se postopa kot z navadnimi hudodelci, med katerimi morajo živeti in biti deležni stalnega ponižanja.«

»Pri volitvah položi volivec v skrinjico listek, na katerem je eno samo ime. Je to največja burka, pravo ponižanje za človeka, proti vsakemu zdravemu čutu in človeškemu dostojanstvu, vse pa ovito v slavnostno pompoznost. Sovjetski državljani je kot izučena žival, ki sam sebe vara, da se lahko ohrani pri obstoju. Sovjetski državljani je produkt totalitarne družbe in zaenkrat, njena opera. Glejte, zakaj sem tak kot sem, za razvoj v družbi, za družbene reforme!«

Svetnik iz zdravniških vrst

V nedeljo 16. novembra je Pavel VI. proglasil za blaženega Josipa Moscatija. Odlični neapeljski zdravnik je živel od 1880 do 1927. Bil je človek znanosti in kulture, svoj poklic pa je pojmoval kot poslanstvo in duhovništvo.

Objava besedila pogodbe in sporazumov

V četrtek 13. novembra sta italijanska časnikarska agencija Ansa in jugoslovanska agencija Tanjug objavili besedilo pogodbe, sporazumov, protokolov, prilog in pism, ki sta jih 10. novembra letos izmenjala in podpisala zunanja ministra Mariano Rumor za Italijo in Miloš Minić za Jugoslavijo v kraju Castel Monte di San Pietro pri Osimu (Ancona). Pogodba med obema državama ima 9 členov in vsebuje deset prilog, sporazum o pospeševanju gospodarskega sodelovanja med obema državama pa vsebuje tri priloge.

V pogodbi govorita 1. in 2. člen o meji med Italijo in Jugoslavijo, vključno Tržaški zaliv. Kjer meja ni označena v mirovni pogodbi z dne 10. februarja 1947, je opisana in zarisana v prilogah I, II, III in IV.

Tretji člen govori o državljanstvu oseb, ki so dne 10. junija 1940 bile italijanski državljani in imele stalno bivališče na ozemlju navedenem v členu 21 mirovne pogodbe kakor tudi o njih potomcih, rojenih po 10. juniju 1940.

Četrti člen napoveduje čimprejšnji sporazum o odškodnini fizičnih in pravnih oseb italijanskega porekla, ki so bile predmet nacionalizacije, zaplembe ali razlaščenja s strani jugoslovanskih oblasti na ozemlju, ki je 10. februarja 1947 prišlo pod Jugoslavijo.

Člen 5 govori o ureditvi vprašanj s področja socialnega zavarovanja ali pokojnin, člen 6 potrjuje dobro voljo, da se nadaljuje s pospeševanjem gospodarskega sodelovanja, člen 7 ugotavlja, da bo na dan uveljavitve prenehal veljati Londonski memorandum o soglasju z dne 5. oktobra 1954, v členu 8 pa je zagotovilo, da bosta obe strani, kljub prenehanju Londonskega memoranda obdržali v veljavi nortranje ukrepe, ki so bili v zvezi s tem dokumentom že sprejeti.

V zadnjem členu 9 pa je rečeno, da bo pogodba stopila v veljavo z dnem izmenjave ratifikacijskih listin.

V sklopu sporazuma sta zunanja ministra Rumor in Minić podpisala tudi protokol o svobodni coni. Gre za ozemlje z obeh strani meje med Sežano, Lipico, Bazovico in Opčinami, na katerem bo veljal poseben carinski režim. Pogodba bo veljala 30 let.

Sporazum o pospeševanju medsebojnega gospodarskega in tehničnega sodelovanja predvideva ureditev porečij rek Soče, Idrijce in Timave ter njihovega izkoriščanja za namakanje in proizvodnjo električne energije. Na Soči pri Solkanu se bo zgradil jez. Posebna komisija bo odločila, ali bo služil za namakanje ali za električno centralo. Proučila se bo tehnična možnost ter gospodarska upravičljivost izgraditve plovne poti Tržič-Gorica-Ljubljana ter njene povezave z mrežo plovnih poti srednje Evrope in s Črnim morjem.

Italija se poleg tega obvezuje, da bo v roku dveh let od ure uveljavitve tega sporazuma zgradila asfaltirano cesto med Solkanom in jugoslovanskimi Brdi prek svojega ozemlja. Cesta bo odprta Jugoslovanom za prost civilni tranzitni promet brez zadrževanja na italijanskem ozemlju. Odgovornost za kontrolno prometa bodo imele jugoslovanske oblasti. Ta pogodba bo veljala za dobo 25 let, molče pa se bo lahko podaljševala za obdobja 10 let.

Poleg tega bo zgrajena na jugoslovanskem ozemlju tudi cesta, ki bo povezovala vasi Ravne in Kambreško, kar bo proučila posebna mešana komisija.

Videnski sporazum od 31. oktobra 1962

o maloobmejnem prometu bo ostal še naprej v veljavi. V najkrajšem času bo tudi odprt mednarodni prehod I. kategorije v Vrtojbi-Standrežu in II. kategorije (za osebni promet) v Novi Gorici na Erjavčevi cesti odtod na ulici Monte di San Gabriele v Gorici.

Bralci pišejo

Pripombe k pripombam

Prejeli smo s prošnjo za objavo:

1. *Strinjam se s tržaškim Mladinskim verskim krožkom, da sta tako g. nadškof kot tudi škof vikar zamudila priložnost, da se besede pravičnosti spremene v dejanja. Ne gre tu za novosti, pač pa za pravico, da slovenski verniki slišijo besedo v svojem jeziku kot to zahteva drugi vatiškanski cerkveni zbor. Se posebej velja za primer, ko so bili slovenski verniki povabljeni v svojem jeziku, da se udeležijo slovesnega somaševanja.*

2. *Absurd je bil ravno v tem, da je škof vikar, ki predstavlja verne tržaške Slovence, somaševal v italijansčini. Somaševanje nikakor ne izključuje rabe več jezikov, še več, takšno somaševanje dokazuje univerzalnost katoliške Cerkve. Na mednarodnih kongresih in srečanjih, kjer pride do somaševanja, dosledno rabijo več jezikov. Celotna televizija je že večkrat prenašala sv. mašo, ki jo je vodil sam sveti oče in pri kateri so sodelovali bodisi škofje bodisi duhovniki v svojih jezikih.*

3. *Ni dovolj imeti novega duha Jezus nas opominja, naj stavimo novo vino v nove mehove. Čas je, da tudi na Tržaškem dopustijo, da veže Duh, kjer hoče. Takrat se bo uresničilo tudi upanje, ki je živo med vernimi tržaškimi Slovenci.*

Mavhinje, 14. nov. 1975

Dr. Jožko Markuža
župnik v Mavhinjah in Sestlanu

Korenine kriz v preteklosti

Kardinal Roy je izjavil, da je bila pokonciljska kriza za Cerkev koristna. Koncil je ustvaril ozračje svobode v Cerkvi, tako da se more danes mimo soočiti z velikimi problemi, ki tarejo človeštvo. Korenine kriz so po kardinalovem mnenju v preteklosti, a takrat je vladala železna disciplina, ki ni dovoljevala sprostitev duha.

Dom Primoža Trubarja - Primus Truber Haus v Derendingenu

JOŽE JURAK

Ekumensko potovanje po južni Nemčiji

(10)

Pastor Döttling nas je najprej peljal h grobu, kjer je Trubar pokopan. V latinščini je nad grobom spominska plošča, ki se slovenski glasi:

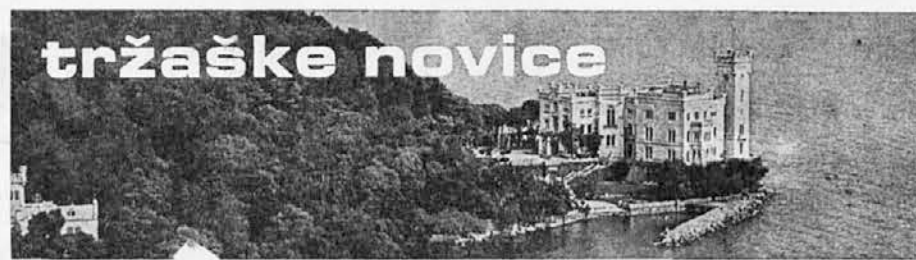
»Primož, pobožen mož slovenskega pokolenja leži v tej gomili. Bil je zvest Kristusov glasnik. Najprej je z resnično požnostjo napolnil Ljubljano. Kot izgnanec je mnogo let trpel za Gospodovo ime. Rothenburg nad reko Tauber je imel v Trubarju zvestega služabnika. V Kemptenu je prostodušno oznanjal Boga; učena ga je sprejel najprej Urach na Württemberskem, potem Lauffen ob Neckaru in nato za dolgo Derendingen. Prestavil je božje pismo v domači jezik ter je sveti nauk razširil v vzhodne pokrajine. Rečem je bil oče, tujcem pristan in okrepčilo. Častitljiv v starosti in na sivih la-

seh se je uspešno boril in dobro zaključil svoj življenjski tek. Zvesto je ohranil vero do konca. Tako nosi sedaj z velikim Pavlom nebeško krono, ki nikdar ne ovne. Umrl je 29. junija 1586.»

Stopili smo v cerkev. Pastor nam je pokazal kelih, ki ga je še Trubar uporabljal. V zakristiji hrani vse, kar je izšlo v zvezi s Trubarjem. Mnogo je tudi slovenskega. Presenečeni smo bili nad njegovo vneto za Trubarjev sloves.

Kje je bilo Trubarjevo župnišče, danes ni gotovo. Pastor meni, da v nekem bližnjem gospodarskem posloppju, ki ima obokano klet. Trubar je kot Dolenjec cenil vinsko trto in imel vinsko klet.

Od cerkve smo se dali zapeljati nato v današnji Derendingen (Trubarjeva cerkev je na robu naselja). Tam nam je pastor razkazal Primus Truber Haus - Dom Primoža Trubarja. Je to evangeličanski krajevni center, v katerem je nedeljske bogoslužje božje besede, otroški vrtec in mladinski klubski prostori. Nekaj so nabrali verniki sami, večino pa je prispeval deželni svet evangeličanske Cerkve in deželna vlada. Stroški so bili kar precejšnji,

Beneški Slovenci pri predsedniku deželnega sveta

S tihim, a zato tembolj doživetim za doščanjem spremljamo razvoj kulturnega in sploh narodnega osveščanja beneških Slovencev. V našem listu nismo nikdar hoteli pretiravati ali celo instrumentalizirati boja beneških Slovencev, ker nam pač ni začasne strankarske koristi, ampak zato, da se naš narod pod Matajurjem odtegne asimilaciji in zaživi kot subjekt, to je kot sestavni del slovenskega zamejstva.

To smer je Benečiji nakazal Ivan Trnko, slovenski pesnik in zaveden duhovnik, zato smo resnično veseli, da gre razvoj te zemlje pod Kolovratom in Matajurjem proti pravemu cilju. Goriški in tržaški Slovenci jim moramo biti ob strani in jih spodbujati, naj ne omagaajo na poti izbojavanja svojih narodnih in socialnih pravic. To je naša dolžnost.

Nov korak proti zaželenemu cilju je tudi obisk, ki so ga predstavniki beneških Slovencev opravili 7. novembra letos pri predsedniku deželnega sveta Pittoniju in pri predstavnikih raznih strank. Pittoni je zagotovil odposlanstvu svoje zanimanje in tudi posredovanje.

Odposlanstvo je imelo nato razgovore s predstavniki DC, PCI in PSI ter Slovenske skupnosti. Predstavniki slednje dr. Stoka je odposlanstvo, ki so ga sestavljali duhovniki Marino Qualizza, Natale Zuanella in Emil Cenčić ter laiki Viljem Černo, Izidor Predan, Pavel Petričič, Valentin Simoniti, Avgust Lauretig, Josip Crisetig in Dino Del Medico nagovoril v slovenskem jeziku. Deželni svetovalci ostalih strank, in sicer Persello za DC, Zanfagnini za PSI ter Colli in Baracetti za PCI so zagotovili zanimanje in odločne akcije svojih strank.

Upajmo, da bodo sadovi odposlanstva beneških Slovencev na deželnem sedežu kmalu vidni, posebej po odnosih, ki so se ustvarili med Italijo in Jugoslavijo po novem sporazumu.

Predstavitve knjige o Slovencih v Italiji

V prostorih Kulturnega doma v Trstu je bila v sredo 19. novembra predstavitve

nove knjige, ki nosi naslov »Slovenci v Italiji po drugi svetovni vojni«.

Pri predstavitvi so sodelovali uredniki knjige Janko Jeri, Gorazd Kušej, Vladimir Klemenčič in Svetozar Polič kakor tudi avtorji iz zamejstva, ki so dali svoje prispevke kot Drago Stoka, Aleš Lokar, Lucijan Volk, Boris Race in Karel Šiškovič.

Izid knjige so omogočile tri založbe: Cankarjeva iz Ljubljane, »Lipa« iz Kopra in Založništvo tržaškega tiska, ki so knjigo skupno izdale. Vse tri založbe so hotele prikazati — kot piše v predgovoru uredniški odbor — »sedanji narodnostni utrip rojakov onkraj naše nove zahodne meje in to kolikor je le mogoče v vseh njegovih strokovnih razsežnostih...«

Iz te zamisli je nastal obsežen zbornik, ki zajema 660+XVI strani raznih člankov, razprav, analiz in dokumentov. Poleg uvodne besede Mitje Ribičiča in predgovora uredniškega odbora, je zbornik razdeljen na dva dela: na članke in razprave o bitju in žitju Slovencev v Italiji in na dokumentarno gradivo. Ob zaključku knjige pa so še angleški povzetki člankov, življenjepisi avtorjev in njihove bibliografije.

Pogled v Španijo

V ponedeljek 17. novembra je v Trstu lilo kot bi se utrgal oblak. Ceste so bile poplavljene in težko se je človek premikal. Prof. Anton Požar je kljub slabemu vremenu prišel po dogovor med nas z množico zelo lepih barvnih diapozitivov o Španiji, ki jih je posnel ob nekem jugoslovanskem izletu v to deželo. Čeprav je bila udeležba zaradi slabega vremena majhna, je prof. Požar nanizal besedo na sliko in nam tako nudil dve uri resničnega uživanja, ki ga ne bo mogoče pozabiti. Hvaležni smo mu za njegovo bogato predavanje, ki je odkrilo zgodovino te dežele in njeno umetnost.

Prihodnji ponedeljek 24. novembra bo prof. Boris Pahor predstavil svojo najnovejšo knjigo »Zatemnitev«. Govoril bo o svojem romanu in nam ga približal. Tistim, ki bodo želeli, bo tudi knjigo podpisoval. Začetek je ob 20.15.

Svetoletni misijon v Zgoniku

Od 9. do 16. novembra je bil tudi pri nas svetoletni misijon, katerega sta vodila salezijanca dr. J. Jenko in F. Mihelčič. Po dvoletni pripravi z molitvijo, romanji, priporočili, vabili in mašami smo sicer pričakovali večjo udeležbo zlasti moških in mladine; a v danih okoliščinah, težavah ter vidnih in skritih zaprekah, moramo biti zelo hvaležni Bogu in misijonarjema za obilno setev božje besede, ki naj ob svojem času dozori v žetev.

Poleg običajnih sprejemov, stanovskih konferenc z debato, zakramentov in pobožnosti smo imeli to posebnost, da je bil del misijona tudi v obnovljeni cerkvi v Samatorci (zahvala za to gre občini!), pa tudi v Saležu in Repniču.

S posebnim užitekmo smo sprejeli od naše mladine registrirani film »Sprava in odpuščanje« z recitacijami, katerega smo uprizarili v obeh cerkvah. Prav lepo je bilo tudi pri maši, združeni z maziljenjem starejših in bolehnih, kateri je sledila družabna zakuska.

Tudi sobotno grdo vreme ni preprečilo

s tekstilno, kovinsko in lesno industrijo. Leta 1967 je štel kakih 10.000 prebivalcev.

V starem delu Uracha so se ohranile še stavbe iz 15. in 16. stoletja, zlasti cerkev sv. Amanda (1475) in mestni grad (1443), ki so že stale v času Trubarjevega bivanja v Urachu.

Ko je v slovenskih deželah začasno zmigala katoliška stran, so se mnogi privrženci luteranskega nauka prostovoljno ali prisiljeno umaknili na Nemško. Med njimi je bil tudi štajerski deželni glavar Ivan Ugnad baron Sovneški, ki je postal protestant že leta 1543.

Baron Ivan Ugnad se je leta 1555 preselil na Nemško in se tri leta nato nastanil v Urachu v nekdanjem samostanu tiskarskih bratov, imenovanem Amandenhof ali tudi Mönchshof (Dom menihov). Ti tiskarski bratje so bili redovna kongregacija, ki se je bavila s tiskanjem knjig. Ko je nastopil Martin Luter s svojim novim naukom, so se mu ti redovni bratje pridružili. Tako je redovna skupnost razpadla, bivši bratje pa so tiskarno ohranili in v njej delali naprej. Danes sta v tem posloppju gimnazija in bogoslovje.

prisrčne pobožnosti pri mladinski maši: posvetitev otročičev z mamicami Materi božji.

Pevski zbor je po svojih možnostih tudi opravljal svojo nalogo. V spominu nam bo še dolgo odmeval vzklík: »S Svetim Duhom - Kristusovi sodelavci.«

Ker imamo nekaj italijanskih družin, so bile tudi zanje štiri konference, ki jih je vodil msgr. Ivan Kretič; dobra volja je bila, a ljudi bolj malo!

Za zaključek smo imeli obnovitev posvetitve Srcu Jezusovemu ob letošnji 50-letnici, pa tudi procesijo z godbo k obnovljeni kapelici, kamor smo namestili nov kip Srca Jezusovega.

V mnogih družinah bodo še dolgo učile in spominjale na sv. misijon številne vzgojne knjige, ki sta jih nudila gg. misijonarja. Skoda, da se niso udeležili za ključka tisti, ki smo jih vabili in jih upravičeno pričakovali. Sv. misijon je bil res težavno, a lepo dobro delo; pravo svetoletno romanje ne v Rim, ampak k božji Ljubezni in Resnici.

Koroška delegacija obiskala Furlanijo-Julijsko krajino

Delegacija izvedencev gospodarske zbornice za kmetijstvo in gozdarstvo iz Celovca, katero je vodil direktor Franz Angermann, je bila na študijskem obisku v Karniji, kjer je vzpostavila stike s kmetijskimi operaterji naše dežele. Med obiskom, ki ga je organizirala deželna služba za gorsko gospodarstvo, so si koroški izvedenci ogledali več zadrudnih hlevov, ki se lahko ponašajo z racionalno opremo in sodobnimi ter preizkušanimi metodami vodenja in gospodarjenja.

Delegacija si je v Kanalski dolini ogledala zadrudni hlev, ki je pravkar v gradnji v Ruti. Avstrijski izvedenci so se predvsem zanimali za način gradnje in za način upravljanja zadrudne družbe. Iste probleme organizacije dela in reje živine so gostje pogledali še med ogledom zadrudnih hlevov v Tolmeču, Forni Avoltri, Ovaru in Villi Santini.

V Invillinu blizu Ville Santine si je koroška delegacija ogledala eksperimentalne nasade za pridobitev krme, ki jih vodi deželno središče za eksperimentalno kmetijstvo. Obisk se je končal v Campone di Tramonti di Sotto, kjer kmetijska zadruga vodi poseben tip živinoreje in pri tem uporablja pašnike, ki so bili že opuščeni.

★

Nove ladje za italijansko trgovinsko brodogradnjo

Italijanske ladjedelnice bodo družbam Finmare izročile v prihodnjem letu šest novih ladij, naslednje leto še 14 in do konca leta 1980 nadaljnjih 22 ladij. Skupno torej 42 ladij, od katerih jih je pet naročila družba Italia, šest Tržaški Lloyd, pet Adriatica, enajst Tirrenia, pet Almare in deset Ferromare.

Vsa ta naročila spadajo v okvir preoblikovanja pomorske službe s programom, ki predvideva gradnjo 72 ladij v skupni vrednosti več kot 1.300 milijard lir. Zdaj že obratuje 10 novih ladij iz tega programa: 3 ladje je dobil Tržaški Lloyd, 2 Italia, 3 Adriatica in 2 Almare.

Na osnovi omenjenega programa — je poudaril minister za trgovinsko mornarico Gioia ob nedavni razpravi o proračunu svojega ministristva — bo treba ustanoviti dve družbi za prevoz žitaric in še dve drugi družbi. Zaradi tega bo potrebnih še 15 ladij. V teku so pogajanja za ustanovitev nekaterih mešanih družb, izmed katerih naj bi ena delovala v Sovjetski zvezi.

Januarja 1561 se je Trubar sestal z Ugnadom, ki se je bil odločil, da v Amandenhofu v Urachu ustanovi »slovensko, hrvatsko in cirilsko tiskarno«. Za Slovence naj bi se tiskale knjige v latinici, za Hrvate v glagolici in za Srbe v cirilici.

Srečanje z bivšim koprskim škofom Vergerijem za Trubarja ni bilo brez koristi. Vergerij je Trubarja prepričal, naj sprejme latinico namesto nemških (gotških) črk pri tiskanju slovenskih knjig in mu obljubil vsa sredstva, da bi v Tübingenu odprl glagolsko tiskarno. Trubar je stopil v stik z istrskim beguncem glagoljšem Stefanom Konzalom in ga poveril, da poskrbi za izdelavo glagolskih črk. Medtem je Trubar pripravil za tisk »Ta drugi delj tiga noviga testamenta«. Toda delo se je nenadoma ustavilo, ker so Trubarja ovadili pri vojvodu Kristofu Württemberskem, da je v »slovenskih knjigah mnogo pomot.

Trubar se je zatekel k baronu Ugnadu v Urach za pomoč in zaslombo. Ugnad se jet res za Trubarja zavzel in ovadbo ovrغل.

(Drugič naprej)

